

Khảo sát kiến thức và thái độ trong công tác phòng chống COVID-19 của sinh viên khóa 17DDS Khoa Dược, Đại học Nguyễn Tất Thành

Huỳnh Thị Như Thúy

Khoa Dược, Đại học Nguyễn Tất Thành
htnthuy@ntt.edu.vn

Tóm tắt

Với đại dịch COVID-19, sinh viên Dược cần có kiến thức và thái độ tốt về phòng chống COVID-19 nhằm hỗ trợ lực lượng y tế, bảo vệ sức khỏe bản thân và người xung quanh. Bằng phương pháp cắt ngang mô tả, nghiên cứu đã tiến hành khảo sát 401 sinh viên Khoa Dược, Đại học Nguyễn Tất Thành. Kết quả: sinh viên chưa nhận định được COVID-19 có thể lây qua đường phân, chất thải (tỉ lệ đúng 28,4 %) và nhấm lẫn từ mẹ sang con là đường nhiễm COVID-19 (tỉ lệ đúng 30,4 %); có kiến thức tốt về triệu chứng chính của dịch bệnh (tỉ lệ đúng 74,6 %); nắm rõ khoảng cách phòng chống dịch COVID-19 tối thiểu là 2 mét (tỉ lệ đúng 89,3 %); đặc biệt đại bộ phận có thái độ tuân thủ “Thông điệp 5K”. Từ thực trạng trên cho thấy cần đẩy mạnh truyền thông, nhất là qua mạng xã hội, khuyến khích truy cập nguồn thông tin chính thống từ Bộ Y tế và phương tiện truyền thông.

Nhận 05/04/2022
Được duyệt 20/08/2022
Công bố 12/09/2022

Từ khóa
COVID-19, kiến thức, phòng chống, thái độ, nhiễm.

© 2022 Journal of Science and Technology - NTTU

1 Đặt vấn đề

Từ đầu năm 2021 đến nay, đại dịch COVID-19 với những biến chủng mới, lây lan nhanh hơn và nguy hiểm hơn, tiếp tục diễn biến phức tạp, khó kiểm soát, tác động tiêu cực, kéo dài đến kinh tế thế giới, trong đó có khu vực Đông Nam Á [1]. Đặc biệt, dịch đã cướp đi sinh mạng của hàng nghìn đồng bào ta, trong đó có cả cán bộ, chiến sĩ các lực lượng vũ trang, các y, bác sĩ, nhân viên y tế và cán bộ cơ sở nơi tuyến đầu chống dịch [2]. COVID-19 lây lan khi người nhiễm bệnh thở ra các giọt bắn và các hạt rất nhỏ có chứa virus. Những giọt bắn và hạt này có thể bị người khác hít vào hoặc rơi vào mắt, mũi hoặc miệng của họ. Trong một số trường hợp, họ có thể gây ô nhiễm các bề mặt họ chạm vào [3]. Sau thời gian áp dụng Nghị quyết số 128/NQ-CP ngày 11 tháng 10 năm 2021, những quy định nói lỏng hơn so với trước đây đã khiến một bộ phận người dân hiểu sai về việc “sống chung với dịch”, dẫn đến lơ là, chủ quan, khiến dịch bệnh diễn biến phức tạp hơn. Do đó nhận

thức cộng đồng và tuân thủ các quy định đang đóng một vai trò cần thiết. Ngoài ra, đại dịch COVID -19 đòi hỏi sự hợp tác của tất cả nhân viên y tế bao gồm cả sinh viên khối ngành sức khỏe. Sinh viên Khoa Dược, Đại học Nguyễn Tất Thành cũng cần có kiến thức và thái độ tốt về phòng chống COVID-19 nhằm hỗ trợ lực lượng y tế ứng phó với các vấn đề liên quan sức khỏe cộng đồng, bảo vệ sức khỏe cho bản thân và mọi người xung quanh, tìm cách thích ứng an toàn, linh hoạt trong giai đoạn bình thường mới. Vì vậy, nghiên cứu "Khảo sát kiến thức và thái độ trong công tác phòng chống COVID-19 của sinh viên khóa 17DDS Khoa Dược, Đại học Nguyễn Tất Thành" được thực hiện nhằm đạt các mục tiêu sau:

- Khảo sát kiến thức của sinh viên về phòng chống dịch bệnh COVID-19.
- Khảo sát thái độ của sinh viên về phòng chống dịch bệnh COVID-19.

2 Đối tượng và phương pháp nghiên cứu

2.1 Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu là sinh viên Dược, khóa 17DDS, Đại học Nguyễn Tất Thành.

2.2 Phương pháp nghiên cứu

Phương pháp nghiên cứu là cắt ngang mô tả. Sử dụng phiếu khảo sát. Khảo sát trực tuyến, thời gian thực hiện khảo sát từ tháng 6 đến tháng 8 năm 2021

Cỡ mẫu khảo sát được tính theo công thức:

$$n = \frac{z^2 \cdot p(1 - p)}{e^2} = \frac{1,96^2 \cdot 0,5(1 - 0,5)}{(\pm 0,05)^2} = 384,16$$

Trong đó:

n: là số mẫu tối thiểu cần

p: xác suất chọn

z: giá trị ngưỡng của phân phối chuẩn tương ứng với độ tin cậy

e: sai số cho phép

Đề án nghiên cứu này lấy xác suất chọn $p = 0,5$, mức độ tin cậy là 95 % ($z = 1,96$), mức sai số $\pm 5\%$ ($e = \pm 0,05$).

Dựa vào kết quả, số mẫu tối thiểu để nghiên cứu là 384 sinh viên được lấy ngẫu nhiên, thì số mẫu 401 là phù hợp.

Kết quả khảo sát được xử lý và phân tích bằng phần mềm Statistical Package for Social Sciences (SPSS) phiên bản 26.0 và Microsoft Excel 2010.

2.3 Nội dung nghiên cứu

Nhóm 1: khảo sát kiến thức về những triệu chứng điển hình của COVID-19, đường lây truyền dịch bệnh COVID-19, một số cách phòng chống COVID-19 phổ biến, “Thông điệp 5K” chung sống an toàn với dịch bệnh của Bộ Y tế

Nhóm 2: khảo sát thái độ sinh viên về việc nghiêm túc thực hiện “Thông điệp 5K”.

3 Kết quả nghiên cứu và bàn luận

3.1 Kết quả kiến thức của sinh viên về phòng chống dịch bệnh COVID-19

Kết quả về đặc điểm giới tính của đối tượng tham gia khảo sát

Bảng 1 Kết quả về đặc điểm giới tính của đối tượng tham gia khảo sát.

Giới tính	Số lượng (n = 401)	Tỉ lệ (%)
Nam	104	25,9
Nữ	297	74,1
Tổng	401	100

Tỉ lệ sinh viên nữ (74,1 %) cao gấp gần 2,9 lần sinh viên nam (25,9 %). Sự chênh lệch này xuất hiện là do đặc thù ngành Dược bởi vì ngành Dược là một ngành đòi hỏi độ tỉ mỉ, cẩn thận và độ chính xác cao nên sẽ có số lượng nữ giới nhiều hơn so với nam giới.

Kết quả kiến thức về con đường lây truyền

Bảng 2 Kết quả kiến thức về con đường lây truyền

Nội dung	Câu trả lời	Số lượng		Tỉ lệ %	
		Đúng	Sai	Đúng	Sai
Con đường lây truyền COVID-19	Qua tiếp xúc trực tiếp với người bệnh	392	9	97,8	2,2
	Qua đường truyền không khí/ hô hấp	396	5	98,8	1,2
	Qua đường lông thú vật	89	312	22,2	77,8
	Qua đường tiếp xúc với bề mặt nhiễm khuẩn	305	96	76,1	23,9
	Qua đường phân, tiêu hóa	114	287	28,4	71,6
	Từ mẹ sang con	122	279	30,4	69,6

Sinh viên hầu như chỉ biết đến hai con đường lây truyền COVID-19 là qua tiếp xúc trực tiếp với người bệnh và qua đường truyền không khí/ hô hấp chiếm tỉ lệ cao lần lượt là 97,8 %, 98,8 %. Con đường lây truyền qua đường lông thú vật 22,2 %, qua đường phân, tiêu hóa 28,4 %, từ mẹ sang con 30,4 % có tỉ lệ tương đối thấp

như nhau. Các nhà khoa học Trung Quốc đã nghiên cứu chủng mới virus corona vẫn có nguy cơ truyền nhiễm qua đường phân, tiêu hóa. Con đường lây truyền từ mẹ sang con và qua đường lông thú vật hiện chưa được chứng minh [4].

Kết quả kiến thức về triệu chứng điển hình bệnh COVID-19

Bảng 3 Kết quả kiến thức về triệu chứng điển hình bệnh COVID-19

Nội dung	Câu trả lời	Số lượng		Tỉ lệ %	
		Đúng	Sai	Đúng	Sai
Triệu chứng điển hình bệnh COVID-19	Sốt cao trên 38 °C	396	5	98,8	1,2
	Ho	393	8	98,0	2,0
	Khó thở	395	6	98,5	1,5
	Buồn nôn, tiêu chảy	101	300	25,2	74,8
	Đau cơ, mệt mỏi kéo dài	300	101	74,8	25,2

Số mũi, chảy nước mũi	209	192	52,1	47,9
-----------------------	-----	-----	------	------

Sốt cao trên 38 °C (98,8 %), ho (98,0 %), khó thở (98,5 %) là ba triệu chứng sinh viên trả lời đúng chiếm tỉ lệ cao nhất. Buồn nôn, tiêu chảy có tỉ lệ trả lời đúng thấp nhất (25,2 %) vì đây chưa hẳn là triệu chứng điển hình của bệnh COVID-19, tuy nhiên không nên bỏ qua triệu chứng này. Ba triệu chứng sốt cao trên 38 °C, ho, khó thở của kết quả nghiên cứu này đều có tỉ lệ cao hơn so với nghiên cứu ở Riyadh (Ả Rập Saudi) triệu chứng sốt cao trên 38 °C, ho, khó thở tỉ lệ lần lượt là (77,6; 68,9 và 73,1) % [5].

Kết quả kiến thức về mang khẩu trang

Bảng 4 Kết quả kiến thức về mang khẩu trang

Nội dung	Câu trả lời	Số lượng		Tỉ lệ %	
		Đúng	Sai	Đúng	Sai
Thời điểm mang khẩu trang	Khi tiếp xúc với người nhiễm bệnh hoặc nghi nhiễm	389	12	97,0	3,0
	Khi đến nơi tập trung đông người	398	3	99,3	0,7
	Khi cách ly tại nhà	286	115	71,3	28,7
Địa điểm bắt buộc mang khẩu trang khi ra khỏi nhà	Nơi có nguy cơ tiếp xúc với nguồn bệnh như cơ sở y tế, khu cách ly tập trung	392	9	97,8	2,2
	Nơi có không gian kín như quán bar, karaoke	388	13	96,8	3,2
	Nơi tập trung đông người như trường học, bệnh viện, siêu thị	400	1	99,8	0,2

Đa số sinh viên nắm rõ những nơi mang nguồn lây bệnh bắt buộc mang khẩu trang khi ra khỏi nhà. Điều đó thể hiện qua số liệu thu thập được các tỉ lệ đều cao, địa điểm nơi tập trung đông người như trường học, bệnh

viện, siêu thị chiếm tỉ lệ hầu như gần tuyệt đối (99,8 %), nơi có nguy cơ tiếp xúc với nguồn bệnh như cơ sở y tế, khu cách ly tập trung tỉ lệ 97,8 %, nơi có không gian kín như quán bar, karaoke tỉ lệ 96,8 %.

Kết quả kiến thức về khử khuẩn

Bảng 5 Kết quả kiến thức khử khuẩn

Nội dung	Câu trả lời	Số phiếu		Tỉ lệ %	
		Đúng	Sai	Đúng	Sai
Cách khử khuẩn đúng cách	Khử khuẩn ít nhất 1 lần/ngày đối với các vật dụng thường xuyên tiếp xúc	382	19	95,3	4,7
	Thường xuyên rửa tay bằng xà phòng ở nơi công cộng, bệnh viện, trường học	401	0	100	0
	Rửa tay sau khi tháo bỏ khẩu trang	384	17	95,8	4,2
Chất tẩy rửa kháng khuẩn	Dung dịch chứa 0,05 clo hoạt chất	327	74	81,5	18,5
	Dung dịch cồn 70 %	394	7	98,3	1,7

Tỉ lệ sinh viên trả lời đúng thường xuyên rửa tay bằng xà phòng ở nơi công cộng, bệnh viện, trường học chiếm tuyệt đối 100 %. Bên cạnh đó, kiến thức đúng rửa tay sau khi tháo bỏ khẩu trang và khử khuẩn ít nhất 1 lần/ngày đối với các vật dụng thường xuyên tiếp xúc cũng chiếm tỉ lệ cao lần lượt là (95,8 và 95,3) %.

Kết quả kiến thức về khoảng cách an toàn

Bảng 6 Kết quả kiến thức về khoảng cách an toàn

Nội dung	Câu trả lời	Số phiếu		Tỉ lệ %	
		Đúng	Sai	Đúng	Sai
	Tối thiểu 1 mét	79	322	19,7	80,3

Khoảng cách tiếp xúc	Tối thiểu 2 mét	358	43	89,3	10,7
	Tối thiểu 3 mét	202	199	50,4	49,6

Tỉ lệ được báo cáo trong đề tài nghiên cứu này có 89,3 % sinh viên nắm rõ kiến thức về khoảng cách phòng chống dịch COVID-19 là tối thiểu 2 mét. Tỉ lệ này xấp xỉ với tỉ lệ của sinh viên Y khoa Hà Nội cho rằng giữ khoảng cách (1,5-2) mét khi giao tiếp là 82,7 % [6]. Tỉ lệ trong nghiên cứu này cao hơn nhiều so với tỉ lệ của sinh viên Khoa Y, Trường Đại học Y Dược Huế có kiến thức tốt về khoảng cách cho phép chỉ có 54,2 % [7].

Kết quả kiến thức về khai báo y tế

Bảng 7 Kết quả kiến thức về khai báo y tế

Nội dung	Câu trả lời	Số phiếu		Tỉ lệ %	
		Đúng	Sai	Đúng	Sai
Khai báo y tế bắt buộc	Người nhập cảnh, từ nơi có vùng dịch	399	2	99,5	0,5
	Người tiếp xúc trực tiếp với bệnh nhân bị nhiễm	399	2	99,5	0,5
	Người đi từ hoặc đến nơi công cộng, có nguồn bệnh như bệnh viện, nơi cách ly tập trung	391	10	97,5	2,5

Hầu hết sinh viên đều nắm rõ các trường hợp cần khai báo y tế bắt buộc vì các câu trả lời tỉ lệ cao tương đồng nhau. Trường hợp người đến hoặc đi từ nơi có nguồn bệnh như bệnh viện, nơi cách ly tập trung có tỉ lệ cũng rất cao 97,5 %.

3.2 Kết quả về thái độ của sinh viên về phòng chống dịch bệnh COVID-19

Kết quả thái độ về việc tuân thủ các quy tắc phòng chống dịch của tổ chức, cá nhân

Bảng 8 Kết quả thái độ về việc tuân thủ các quy tắc phòng chống dịch

Nội dung (Mean)	Tỉ lệ % mức độ					Trung bình
	1	2	3	4	5	
Bạn nghiêm túc tuân thủ ‘Thông điệp 5K’	6,0	0,5	2,2	34,4	56,9	4,36
Bạn rất tuân thủ quy định về khoảng cách khi đến nơi đông người	6,0	1,0	5,7	39,2	48,1	4,22
Bạn rất tuân thủ quy định mang khẩu trang đúng cách khi ra ngoài	7,2	0,5	4,2	35,7	52,4	4,25
Bạn rất tuân thủ quy định về khử trùng đúng cách	6,2	0,7	6,2	39,7	47,2	4,21
Bạn rất tuân thủ quy định về khai báo y tế tự nguyện hoặc bắt buộc	7,7	0,7	3,2	36,7	51,7	4,24
Bạn rất tuân thủ quy định không tập trung nơi công cộng khi dịch bệnh bùng phát	7,2	0,7	2,7	36,5	52,9	4,27
Trung bình tổng						4,26

Thông qua số liệu của bảng trên cho thấy sinh viên Dược trường Đại học Nguyễn Tất Thành có thái độ tuân thủ tốt các biện pháp phòng chống dịch COVID-19 (mean: 4,24). Tỷ lệ tuân thủ tốt các quy tắc phòng chống dịch ở sinh viên của nghiên cứu này (mức đồng ý và rất đồng ý: 88,5 %) cao hơn so với sinh viên trường Cao đẳng Y tế Hà Nội (43,7 %) [2].

Sinh viên có thái độ tuân thủ cao nhất trong việc thực hiện “Thông điệp 5K” (4,36/5) và mức tuân thủ thấp nhất là thực hiện quy định về khử trùng đúng cách (4,21/5). Ngoài ra những nội dung tuân thủ phòng chống dịch khác không chênh nhau đáng kể. Điều này cho thấy sinh viên cần nâng cao ý thức trong việc tuân thủ quy định về khử trùng đúng cách hơn.

Phần lớn sinh viên Dược, Đại học Nguyễn Tất Thành hiện có thái độ khá tích cực trong phòng chống dịch bệnh COVID-19.

4 Kết luận

Số liệu thực tế mà nghiên cứu đã khảo sát được cho thấy đa số sinh viên Dược, Đại học Nguyễn Tất Thành có kiến thức về phòng chống dịch COVID-19 khá tốt. Về con đường lây truyền của dịch bệnh COVID-19: sinh viên hiện nay còn chưa nhận định được COVID-19 có thể lây qua đường phân, tiêu hóa và nhả mầm từ mẹ sang

con là đường nhiễm COVID-19. Hầu hết sinh viên đều biết những triệu chứng chính của dịch bệnh như: sốt cao $> 38^{\circ}\text{C}$, ho, khó thở, đau cơ và mệt mỏi kéo dài, có kiến thức tốt về khẩu trang, khử khuẩn, khoảng cách tối thiểu khi ở nơi đông người (1,5-2) m. Sinh viên có thái độ tuân thủ cao nhất trong việc thực hiện “Thông điệp 5K” (4,36/5) và mức tuân thủ thấp nhất là thực hiện quy định về khử trùng đúng cách (4,21/5). Ngoài ra những nội dung tuân thủ phòng chống dịch khác không chênh nhau đáng kể. Điều này cho thấy phần lớn sinh viên Dược, Đại học Nguyễn Tất Thành hiện có thái độ khá tích cực trong phòng chống dịch bệnh COVID-19.

Từ thực trạng trên cho thấy cần tiếp tục truyền thông, đào tạo nhằm bổ sung những kiến thức quan trọng và nâng cao ý thức, có thái độ tích cực hơn nữa trong phòng chống COVID-19. Trong đó, tập trung truyền thông qua mạng xã hội, và khuyến khích sinh viên truy cập các nguồn thông tin chính thống từ Bộ Y tế và phương tiện truyền thông.

Lời cảm ơn

Nghiên cứu được tài trợ bởi Quỹ Phát triển Khoa học và Công nghệ - Đại học Nguyễn Tất Thành, mã đề tài 2021.01.84/HĐ-KHCN.

Tài liệu tham khảo

1. World Health Organization. Impact of COVID-19 on people's livelihoods, their health and our food systems; 2020. Available from: <http://www.who.int/news/item/13-10-2020-impact-of-covid-19-on-people's-livelihoods-their-health-and-our-food-systems>. Accessed August 13, 2021.
2. World Health Organization. Viet Nam Situation; 2021. Available from: <https://covid19.who.int/region/wpro/country/vn>. Accessed August 13, 2021.
3. The Novel Coronavirus Pneumonia Emergency Response Epidemiology Team. The epidemiological characteristics of an outbreak of 2019 novel Coronavirus Diseases (COVID-19) — China, 2020. *China CDC Weekly*. 2020;2(8):113-122. DOI:10.46234/ccdcw2020.032
4. CDC (2021), “Symptoms of COVID-19”, <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/symptoms-testing/symptoms.html>, cập nhật ngày 22/02/2021.
5. Ali Al-Hazmi, et al. (2018). *Knowledge, attitude and practice of secondary schools and university students toward Middle Respiratory Syndrome epidemic in Saudi Arabia: A cross-sectional study*. Science Direct, Vol (25), pp.572-577.
6. Bùi Huy Tùng, Hà Thị Nguyệt Minh, Lê Thị Thu Hương, Nguyễn Thị Hồng Ngọc, Nguyễn Thanh Huyền, Trần Đỗ Bảo Nghi (2021). *Khảo sát kiến thức, thái độ, thực hành về phòng chống dịch COVID-19 của sinh viên trường Cao đẳng Y tế Hà Nội năm 2020*. Tạp chí Y học Cộng đồng, Tập 64 số (3).
7. Trần Thảo Vi, Nguyễn Phúc Thành Nhân, Vũ Thị Cúc, Hoàng Đình Tuyên, Võ Văn Thắng (2020). *Các yếu tố tác động đến sự tuân thủ các biện pháp giãn cách xã hội của người dân Việt Nam trong phòng chống COVID-19*. Tạp chí Y học Thực hành, Số (6/2020), tr.90-94.

Survey on knowledge, attitude towards the COVID-19 pandemic prevention of Faculty of Pharmacy, Nguyen Tat Thanh University's 17DDS

Huynh Thi Nhu Thuy

Faculty of Pharmacy, Nguyen Tat Thanh University

htnthuy@ntt.edu.vn

Abstract Facing COVID-19, Pharmacy students need to have proper knowledge and the proper attitude towards COVID-19 prevention to support the medical staff, as well as protecting themselves and others. Using the cross sectional method, the study was conducted on 401 students from the Faculty of Pharmacy, Nguyen Tat Thanh University. The results were as follows: students still did not know that COVID-19 can spread via waste matter (with 28.4 % answered correctly) and misunderstood that COVID-19 could be infected from mother to child (30.4 % correct); however, students had good knowledge of the main symptoms (74.6 % answered correctly) and knew the minimum distance for COVID-19 prevention is 2 meters (89.3 % correct); and almost every student obeys the 5K measures. From the results above, it is necessary to support propaganda, especially through social networks, and to encourage accessing official information from the Ministry of Medicine and from mass media.

Keywords COVID-19, knowledge, prevention, attitude, infection